

MODSATRETTEDE FORPLIGTELSE. SKAM OG STRESS I ARBEJDSLIVET AF

Et centralt aspekt ved stress i arbejdslivet er moralske konflikter ved oplevelse af ikke at kunne stå inde for kvaliteten af sine opgaveløsninger. Sådanne konflikter kan aktivere en skamfølelse, som får den enkelte til at føle sig forpligtet til at levere en kvalitet, der er højere end, hvad der er muligt, og således tager ansvar for noget, den pågældende ikke kan styre. Med afsæt i et kvalitativt interviewmateriale dels med mennesker, der har oplevet skadelig stress på arbejdspladsen, dels med ledere, der har skullet håndtere medarbejderens stressreaktioner, undersøger artiklen, hvad spørgsmålet om pligt og især forpligtelsen på denne pligt betyder for disse mennesker, der er endt med at blive sygemeldte. Psykologiprofessor Svend Brinkmanns toneangivende fordring om pligt konfronteres her med de konkrete og ofte modsatrettede forpligtelser, som disse mennesker står med i deres arbejdssituationer. Artiklen viser, hvordan spørgsmålet om pligt og forpligtelse tillader at sætte et fokus på nogle bestemte problemstillinger i forhold til stress i arbejdslivet, men også hvordan opfordringen til at lade sig lede af universel og kontekstuaafhængig pligt forværrer noget i forvejen problematisk for en gruppe mennesker, der oplever pligt som et problem. Til slut peges på relationen mellem leder og medarbejder som et sted, hvor konflikter og modsatrettede forpligtelser muligvis kan håndteres med henblik på at forebygge yderligere forværring af stressresponsen.

Marius Gudmund-Høyer

ph.d. og adjunkt på Institut for Ledelse, Politik og Filosofi på CBS, har igennem en år-række beskæftiget sig med de psykiske sygdommes historie. I fokus har især stået de af-fektive lidelsers bestemmelser, etableringen af en psykiatrisk behandlingskultur og be-grænsningerne i aktuelle diskussioner af disse emner. I tilknytning til forskningspro-grammer har han undersøgt først hvordan den psykiatriske forebyggelse og behandling i stigende grad benytter sig af ledelse af patienternes selvledelse, og siden hvordan hver-dagslivets almenmenneskelige forhold er blevet en central del af disse aktiviteter, så snart patienten bliver i stand til at se disse forhold, som om de var behandling.

Pernille Steen Rasmussen

er ansat som postdoc på Institut for Ledelse, Politik og Filosofi på CBS. Hun forsvarede i 2016 sin erhvervs-ph.d.-afhandling, som er blevet til i et samarbejde mellem en psykologisk og psykiatrisk klinik, PPclinic, og Institut for Ledelse, Politik og Filosofi på CBS. Pernille forsker i stress og skam og har i efteråret 2016 udgivet bogen "Slip stress ud af skammekro-gen" (2016) og er derudover en passioneret debattør og foredragsholder. Forud for sin af-handling arbejdede hun ti år i Beskæftigelsesministeriet, hvorfra hun har indgående viden om indsatser mod sygefravær.